

GP

Gemenskap & påverkan

NUMMER 2 MAJ 2022
MEDLEMSTIDNING FÖR FDUV OCH DUV-FÖRENINGAR

TEMA: FÖRÄNDRING

Vi fick tidigt stöd och idag
är Saga vårt glädjepiller!

Sidan 4

Servicen haltar efter
reformen på Åland

Sidan 10

Därför vill FDUV
förbättra lagförslaget

Sidan 16

Vågar du ta av
ditt munskydd?

Lättläst på sidan 20

Innehåll

3 Ledare: Aktuellt om vårdreformen

4 Familjestödjarens uppgift är att lyssna

Att få ett barn med funktionsnedsättning väcker många känslor. Det vet Anki och Henrik Byggmäster av egen erfarenhet. Nu hjälper de andra föräldrar att landa i annorlunda vardag.

4

9 Lärum presenterar sin nya webbsajt

10 Vad kan vi lära av Ålands socialvårdsreform?

På fastlandet står vi inför en stor vårdreform. Åland har erfarenheter av en liknande reform, men i mindre skala. Övriga reformerna var många och tidtabellen allt för tajt.

12 Åländska familjer saknar servicen i hemkommunen

14 Återgången till vardagen efter pandemin

16 Lagstiftning: Så här kan vardagen påverkas av den nya lagen

FDUV kämpar för funktionshinderservice av god kvalitet. Vi lyfter fram konkreta exempel på möjliga förändringar, om lagförslaget inte korrigeras efter utlåtanderundan.

18 Notiser

20 LÄTTLÄST

20 Vardagen när samhället öppnar upp

22 Första teaterbesöket på två år

Glädjen var stor då DUV i Västnyland och Kimitonejden äntligen kunde åka på teaterutfärd till Helsingfors. Medlemmarna berättar om hur det känns när samhället öppnar upp igen efter pandemin.

27 FDUV hjälper familjer i Ukraina

28 FÖRENING/INFO

14 &
20

16

22

Aktuellt om vårdreformen

Gemenskap & påverkan (GP) är FDUV:s tidning som berättar om intressanta företeelser och senaste nytt inom funktionshinderområdet, särskilt sådant som berör svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning. Tidningen skickas till alla DUV-medlemmar och utkommer fyra gånger per år.

Nästa nummer utkommer vecka 36
Skicka material senast 17.8.2022

Respons och material:

gp@fduv.fi eller per post till
Tidningen Gemenskap & påverkan
FDUV, Nordenskiöldsgatan 18 A,
00250 Helsingfors

Ansvarig utgivare:

Lisbeth Hemgård

Vikarierande redaktionssekreterare:

Henrika Mercadante

Redaktionsråd:

Henrika Mercadante
Susanne Tuure
Maria Österlund
Susanne Nygård
Sofia Jernström

Layout och ombrytning:

Linnéa Sjöholm

Pärmbild: Saga Mård i förgrunden,
fr.v. Jens och Anna Mård och Anki
Byggmästar. Foto: Sonja Finholm

Adressändringar

och prenumerationer:

lotta.vaskola-aminne@fduv.fi

040 162 72 02

Priset för en årsprenumeration är 40 €.

Upplaga: 2 600

Tryckeri: Forsberg,

Jakobstad 2022

ISSN 2736-8130 (print)

ISSN 2736-8149 (online)

De nya välfärdsområdena håller som bäst på att bygga upp sin verksamhet. Det har bildats arbetsgrupper som ska se till att det finns service i början av 2023. I detta nummer av GP får vi läsa om utmaningarna på Åland, då socialservicen i kommunerna slogs samman till KST. Det krävs mycket förarbete och samarbete då man inför något nytt. Många som jobbar med vårdreformen på fastlandet har påtalat behovet av en övergångsperiod.

När det gäller vårdreformen är det viktigt för oss svenskspråkiga att följa med vad som händer i de åtta tvåspråkiga områdena. Det som alla områden är överens om,

är att boende- och dagverksamhet anordnas av välfärdsområdena, eller alternativt köps tjänsterna av ett annat välfärdsområde. De som bor inom ett välfärdsområde som inte är deras hemort behöver inte flytta, utan välfärdsområdena gör upp ett avtal sinsemellan. Tanken är också att de regionala expertteamen (tidigare omsorgsbyråerna) övergår till välfärdsområdena.

De tjänster som det tvistas mest om är det särskilt krävande stödet. På Kårkulla i Pargas finns KUR-enheten, som är en kris-, utrednings- och rehabiliteringsenhet. I Nyland och Österbotten vill man själv ansvara för dessa tjänster och samarbeta med den finskspråkiga omsorgen. Hur det går med KUR-enheten i Pargas förblir oklart. En förutsättning för att upprätthålla en KUR-enhet är att det finns ett tillräckligt stort befolkningsunderlag. Därtill får KUR-enheten inte vara för långt borta. Bor man till exempel i Jakobstad eller i Lovisa och vill besöka en anhörig som får vård i Pargas, är det långt borta.

Är det möjligt att erbjuda svenskspråkiga experttjänster i alla välfärdsområden? Kanske vi är tvungna att centralisera vissa tjänster? KUR-enhetens tjänster kräver en sådan expertis som de tvåspråkiga välfärdsområdena inte kan erbjuda på svenska i dag.

Lisbeth Hemgård, verksamhetsledare
Foto: Sofia Jernström

Familjestödjarens uppgift är att lyssna

Chock, ovisshet, oro och skuld känslor. Men också en stor dos glädje och kärlek. Att få ett barn med funktionsnedsättning väcker många känslor som kan vara svåra att hantera. Då kan en familjestödjare vara till hjälp.

- Vi är inga experter och har inte svar på allt. Men vi finns här för den som behöver prata, säger Anki Byggmästar.

Det är ingen fråga om vem som stjal showen kring kaffebordet. Snart tvååriga **Saga Mård** lyser som en sol när hon får smaka på vindruvorna som **Anki Byggmästar** dukat fram. Strax innan har hon utforskat hallen. Saga kan ännu inte gå, men hasar sig snabbt fram på alla fyra.

- Hon är verkligen ett riktigt glädjepiller, säger mamma **Anne Mård**.

Anne och **Jens Mård** är på besök hos familjestödjarna **Anki** och **Henrik Byggmästar** i Larsmo. Redan under graviditeten fick de kontakt och nu har relationen utvecklats till en fin vänskap. Det paret har gemensamt är döttrarna - snart tvååriga **Saga Mård** och 24-åriga **Rebecka Byggmästar**. Båda är födda med Downs syndrom.

Att få ett barn med en funktionsnedsättning kommer som en chock för de flesta.

- Oavsett hur du reagerar, kommer det en dag då du behöver någon att prata med, någon som vet hur det känns. För en del uppstår behovet genast, medan andra behöver en tid att landa innan de är beredda att öppna upp.

Det säger **Henrik Byggmästar**. Han och **Anki** har varit familjestödjare i över tio år och har träffat många familjer. För **Henrik** tog det ganska länge att acceptera att hans dotter inte var som alla andra.

- Det var en stor chock. Jag slöt mig helt och ville inte ha kontakt med någon överhuvudtaget. Det var nästan så att jag skämdes.

Men efter ett tag var **Henrik** redo att börja prata - och det är här familjestödjaren kan ha en viktig roll.

- Att få ett barn som inte är som alla andra väcker många känslor, ibland till och med förbjudna tankar och skuld känslor. I den situationen är det fint att få höra att allt är ok och att alla känslor är tillåtna, säger **Anki Byggmästar**.

Från stödtagare till stödgivare

När **Anki** och **Henriks** dotter **Rebecka** föddes fick de besök av **Ulla-Britt** och **Gösta Sundelin** som då var familjestödjare i Larsmo.

- Det var väldigt värdefullt för oss att de tog kontakt. Jag uppskattade också att de såg våra pojkar när de besökte oss. Det är lätt hänt att övriga syskon hamnar i skymundan, åtminstone periodvis, säger **Anki**.

I dag har de själva tagit över stödjarrollen och erbjuder motsvarande stöd som de själva fick åt andra, yngre föräldrar. **Anki** och **Henrik** gick FDUV:s familjestöds kurs 2009 och har sedan dess träffat många olika familjer. **Henrik** berättar om ett väntande par där mannen aldrig förr hade träffat ett barn med Downs syndrom. Efter att han fått hålla **Rebecka** blev han lugn och insåg att livet inte stannar upp, trots att man får ett barn med en diagnos. En annan pappa hade slutit sig helt och först tjugo år senare vågade han komma med och träffa andra föräldrar till barn med en funktionsnedsättning.

Anki Byggmästar berättar en historia som många föräldrar kan relatera till: Att få ett barn med en funktionsnedsättning kan jämföras med en resa som går fel - man har bokat biljett till den italienska kusten, men hamnar i Holland. Det blir kanske inte som man tänkt sig, men livet går vidare och man får göra det bästa av situationen.

- **Rebecka** brukar säga att hon har ett bra liv. Och det tycker vi också. Vi har gjort samma saker som alla andra familjer.

Stöd under brytningsskeden

Behovet av stöd i familjen är ofta som störst i samband med brytningsskeden i livet. För **Anne** och **Jens** var graviditeten utmanande.

- Vi fick reda på att **Saga** har Downs syndrom redan i samband med en ultraljudsundersökning i vecka 15.

Medan Saga leker diskuterar föräldrarna Anne och Jens utmaningar och glädjeämnen med familjestödjarna Anki och Henrik.

” Att prata med någon i samma situation är väldigt givande. Just nu ordnar förbundet pappaträffar och där kan vi fokusera på pappans roll och känslor.

Fakta – familjen Byggmästar

- Mamma Anki, pappa Henrik och barnen David, Andreas, Rickard, Rebecka och Amanda. Alla barnen förutom Rebecka har flyttat hemifrån.
- Både Anki och Henrik är födda och uppvuxna i Jakobstad, men familjen bor sedan länge i Larsmo.
- Anki är närvårdare och jobbar på en rehabiliteringsavdelning, medan Henrik just nu studerar kemi vid sidan om jobbet som produktutvecklare på Walki i Jakobstad.
- Dottern Rebecka bor hemma och jobbar på Kårkullas serviceenhet Intek i Jakobstad.

Dagen innan hade vi varit hos rådgivningen och de misstänkte att Saga inte levde. Vi fick tid till ultraljud nästa dag. Undersökningen visade att hon hade Downs syndrom, men att hon mådde bra. Det var en massa känslor. Jag minns att vi grät när vi kom ut från sjukhuset - inte av sorg för diagnosen, utan av glädje över att hon levde, säger Anne Mård.

Det blev en tuff graviditet med ovisshet och många frågor och funderingar. Efter att Saga fötts och familjen fick komma hem kändes allt väldigt naturligt och då började vardagen rulla på precis som med vilken annan baby som helst.

- Men under den långa väntan på henne var det skönt att vi hade Anki och Henrik att vända oss till, säger Jens Mård.

Det som Anne kämpar med nu är att inte jämföra Saga med storasyster Nelia, som har hunnit fylla fyra. Som nyfödda var de fysiskt på samma nivå, men ju äldre Saga blir, desto mera märks olikheterna.

- Jag försöker att inte grubbla så mycket över framtiden, men ändå funderar jag ofta på om och när hon till exempel ska lära sig gå och prata.

Andra skeden som kan upplevas som jobbiga är skolstarten och tonåren. Hos familjen Byggmästar handlar mycket just nu om när Rebecka ska flytta hemifrån. Båda säger sig vara redo, men samtidigt är det ett svårt beslut.

- Jag är mera tveksam än Henrik, säger Anki, men tillägger att det också handlar om tillgången till lediga bostäder.

- Just nu är det tyvärr fullt överallt, vilket ger oss lite mer betänketid. Men den dagen vi erbjuds en lämplig lägenhet tror jag att både vi och Rebecka är redo att ta följande steg. Rebecka säger själv att hon gärna vill bo i stan och de veckor och helger hon bor på Villa Skata, Kårkullas avlastningsboende för ungdomar i Jakobstad, trivs hon riktigt bra. Jag går också just nu en flyttförberedande kurs som är till stor nytta för min egen del.

Både Anki och Henrik Byggmästar uppmuntrar alla att ta kontakt med en familjestödare och att delta i aktiviteter som FDUV ordnar, och de blir uppriktigt glada när de får höra att Anne och Jens Mård under våren ska delta i ett familjeläger. Anki Byggmästar hoppas att alla som vill ska våga ta kontakt.

- Vi är inga experter och har inte svar på allt. Men vi kan dela med oss av våra egna erfarenheter och ibland behöver man bara få prata. Då finns vi här och lyssnar.

Text och Foto: Sonja Finholm

Saga Mård fyller två i juli och är enligt föräldrarna Anne och Jens Mård ett riktigt glädjepiller.

Saga Mård känner sig bekväm i famnen på Henrik Byggmästar. Han och frun Anki har varit ett stort stöd för Jens och Anne Mård.

Familjestöd – så fungerar det

Vad: Familjestöd heter FDUV:s kamratstödsverksamhet, som sköts av frivilliga. En familjestödjare är en person som har erfarenhet av att leva med en familjemedlem med funktionsnedsättning.

För vem: För dig som har barn med en funktionsnedsättning och som behöver råd och stöd eller bara någon att prata med.

När: Familjestöd fungerar i alla situationer, men är särskilt viktigt i olika brytningsskedan, såsom när ett barn med funktionsnedsättning föds, då barnet börjar skolan, blir vuxet, flyttar hemifrån eller då föräldrarna blir äldre.

Var: Du kan skriva eller ringa till en familjestödjare eller träffa personen på ett café, hemma hos dig eller hos familjestödjaren.

Hur: FDUV har frivilliga familjestödjare i hela Svenskfinland. Alla är utbildade och har fått vägledning i hur man kan stödja andra på ett bra sätt. Du kan ta kontakt med vem som helst, oberoende var du eller familjestödjaren bor.

Kontaktuppgifter till alla våra familjestödjare hittar du på fduv.fi/familjestodjare/

Välkommen till Lärums nya webb!

Lärum erbjuder information, tips och material på webbsidan larum.fi. Vi har nyligen strukturerat om den digitala materialbanken för att alla lättare ska hitta det de söker.

Mest är vi stolta över att nu kunna erbjuda eleverna en egen sida, där de direkt kan ta del av alla våra digitala läromedel. Lärums materialbank är fritt tillgänglig och öppen för alla intresserade. På lärarsidorna hittar du handledningar och tilläggsmaterial. Där finns bland annat de populära digitala läromedlen *Minne ja sinne* och *Solklart*.

Under Fakta och fortbildning har vi samlat alla Lärums handledningar, planscher, kurser och filmer som du kan använda utan att det kostar dig någonting. Våra handledningar kan du också ladda ner och skriva ut.

Kom vi gör om det

Kom vi gör om det är en bok som handlar om vad man kan göra i familjen, till vardags, för att förändra tillvaron till det bättre för alla familjemedlemmar. De flesta läsarna kan säkert känna igen sig i de många exemplen på konflikter som lätt kan uppstå i matsituationer, under lek, städning, duschning, vid läggning och på kalas.

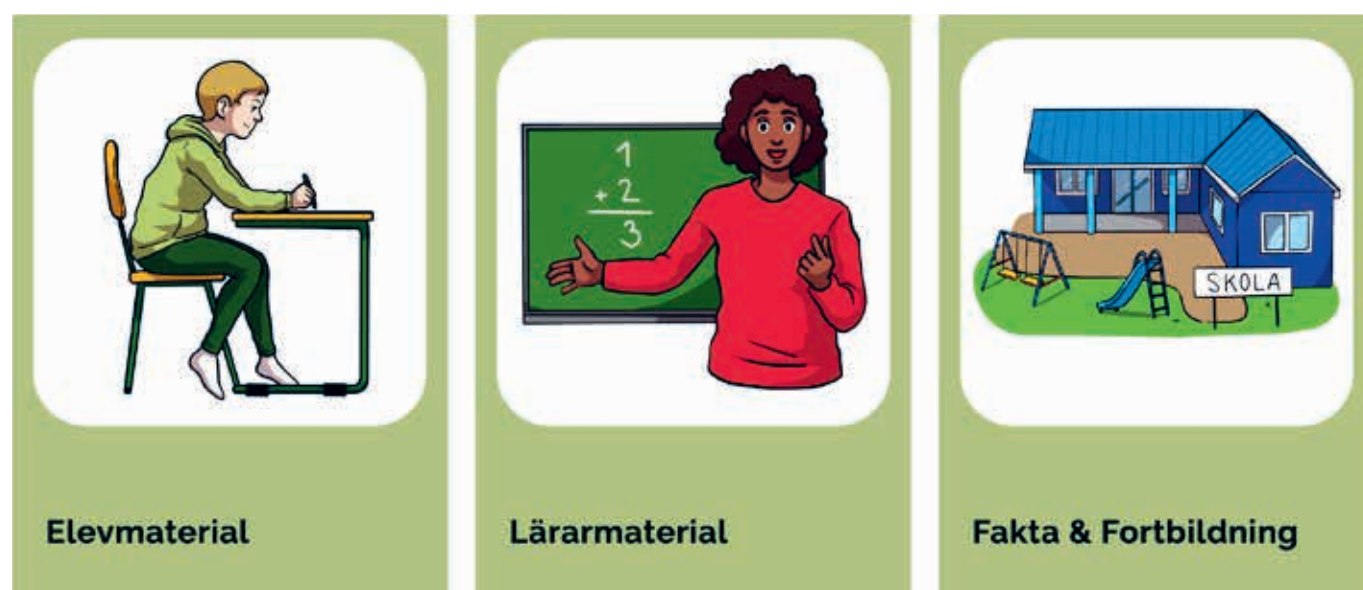
Språket är lättförståeligt och boken passar både för stora och för små. Hur kan man med hjälp av lågaffektivt bemötande hantera situationer som gått över styr? Hur kan man förstå det som hänt? Hur tänka om och göra annorlunda nästa gång?

Boken *Kom vi gör om det* hittar du i Lärums webbshop på shop.larum.fi

Text: Marie Selenius och Susanne Nygård,
pedagogiska planerare vid Lärum

Vår webbsida finns på adressen larum.fi

Nu blir det lättare för olika målgrupper att hitta material på larum.fi

Vad kan vi lära av Ålands socialvårdsreform?

Den 1.1.2021 flyttade ansvaret för socialvården på Åland, förutom barnomsorgen och äldreomsorgen, från de 16 kommunerna till KST, Kommunernas socialtjänst. Vad kan vi på fastlandet, som står inför en ännu mer omfattande social- och hälsovårdsreform, lära av Åland?

I över femton år diskuterades en sammanslagning av socialvården på Åland. När reformen fick grönt ljus hade förbundsdirektör **Katarina Dahlman** och en projektledare lite mer än ett år på sig för förberedelser.

- Ett år var en alldeles för kort tid för att kunna förbereda en så här stor reform. Det borde ha varit möjligt att ta del av klienternas uppgifter på förhand.

Men så var inte lagen skriven på Åland. Den 1.1.2021 öppnades brandväggen och klienternas uppgifter trillade in elektroniskt på en gång. Men inte alla uppgifter. Samtidigt överfördes personalen från kommunerna till KST. Men inte all personal. Och samma dag förväntades KST kunna förse klienterna med den service de var i behov av.

Obehagliga överraskningar

Kommunerna hade försökt förbereda reformen och föra in klientuppgifter i det elektroniska systemet som ingen på KST fick se före dagen D. Alla kommuner hade dock inte elektroniska journalsystem. Hur uppgifterna hade förts in varierade och många dokument fanns bara till pappers.

Andrea Björnhuvud, områdeschef på KST, berättar att till hennes område Funktionservice, överfördes omkring 1300 klienter, varav cirka 150 med intellektuell funktionsnedsättning. Med hjälp av en ledande socialarbetare, fyra socialarbetare och två socialhandledare skulle hon reda ut och införa uppgifter som saknades och samtidigt erbjuda service åt klienterna.

- Lagstiftningen borde ha gjort det möjligt för kommunerna och KST att jobba parallellt i några månader. Då hade övergången blivit bättre för klienterna.

Två veckor efter starten skulle de första utbetalningarna till klienterna ske och då började de på KST inse att den praktiska kunskapen om utbetalning av specifika bidrag och stödformer hade blivit kvar i kommunerna. Den administrativa personalen hade inte överförts till KST.

Snart kom nästa överraskning: Äldreomsorgen hade inte bara gett service åt äldre, utan också åt personer med exempelvis intellektuell funktionsnedsättning. Personalen fanns i kommunerna, likaså klienternas hemservicejournaler.

I juni fyller Åland 100 år och den åländska socialvårdsreformen 1,5 år.

Vinnare och förlorare

Hur kostnaderna skulle fördelas kommunerna emellan var en eldfångd fråga. Till slut gjordes fördelningen enligt både invånarantal och skattekraft. I fjol blev till exempel Lumparlands utgifter för socialservice över 200 000 euro dyrare än före KST och kommunen slog larm om att de inte har pengar för det.

- Vissa kommuner har det slagit hårt mot, men det borde jämnas ut sig över tid.

Hur den åländska socialvårdslagen, med fokus på preventivt arbete, som trädde i kraft samtidigt som KST öppnade, skulle påverka utgifterna för socialvård visste ingen. Men enligt Katarina var budgeten rimlig. Den slogs fast på basen av statistik över kommunernas utgifter för socialvården, men krymptes till slut ändå med 1,6 miljoner.

Att KST har varit tvungen att ta till osthyveln eller sänka servicenivån för klienterna skriver Katarina inte under. 2021 höll budgeten nästan, men hon erkänner att det också berodde på att många tjänster ännu inte var tillsatta. I år stiger utgifterna.

- Genom långsiktig planering och centralisering av exempelvis sysselsättningsverksamheten kommer vi att uppnå inbesparingar.

Vad centralisering innebär i praktiken är oklart och Katarina betonar att det inte är fråga om att bygga upp nya institutioner, utan om små enheter på kort avstånd från varandra så att personalen lätt kan cirkulera.

Reformens ledord: Likabehandling, samlad kompetens och anonymitet

Eftersom bara en minimumnivå för olika serviceformer är inskriven i lagen och kommunerna själva har kunnat vara mer givmilda, betyder det att vissa klienter fått mer och andra mindre. Efter reformen ska alla behandlas lika. Betyder likabehandling en minimumnivå av service åt alla och ökade utgifter för familjerna? GP har fått höra om nya avgifter som har skickats till servicetagare utan förvarning, inklusive försämrade arvoden för exempelvis avlastning. Andrea Björnhuvud konstaterar att vissa klienter kommer att få det sämre, medan andra kanske får det bättre.

- KST har fastställt sina avgifter i enlighet med klientavgiftslagen. Vi känner inte till vad kommunerna har tagit betalt för eller har betalat ut och KST har därför inte kunnat informera klienterna om avgiftsändringar på förhand.

Den nya lagen ger barnfamiljer ökade möjligheter till tidigt stöd. Samma pengar, eller ännu mindre pengar ska alltså fördelas på fler mottagare. Men Andrea säger att målet är att alla ska få tillgång till mer service - så småningom. Alla klienter med omfattande servicebehov ska ha en kontaktperson. KST:s klientplaner baserar sig på en bedömning av stödbehovet och inte på fastslagna taxor och kvoter.

- Vi betar av ärendena pö om pö, och börjar med de mest akuta. Snart har vi läget under kontroll.

Text: Henrika Mercadante

Foto: Tinca Björke

Åländska familjer saknar servicen i hemkommunen

Frustrationen över hur socialservicen på Åland fungerar i KST:s regi förenar mammorna Ann-Britt Alén och Viveka Lindström. Båda två har vuxna söner med intellektuell funktionsnedsättning och stort stödbehov.

Små misstag i samband med en stor reform har både Viveka Lindström och Ann-Britt Alén overseende med. Att varken sonen Anders Hamnströms fritidsassistent eller hennes man som är Anders familjevårdare fick betalt i januari, kunde Ann-Britt smälta. Pengarna kom en månad senare efter att KST hittat pappren som Saltviks kommun hade skickat över.

Men att i ett år och fyra månader sitta och vänta på avtalet och serviceplanen som utlovats i mars 2021, anser Ann-Britt inte vara okej. Viveka Lindström har ännu inte träffat någon som fått sin serviceplan uppdaterad sedan KST tog över. Susan Enberg, verksamhetsledare för DUV på Åland, konstaterar att det är för få som jobbar inom Funktionsservicen.

- Du kan säga "Vänta" eller "Stå i kö" till en person som ska köpa en ny bil. Men du kan inte säga det till våra medlemmar som behöver service. Då de ber om hjälp, skulle de ofta ha behövt hjälpen redan igår.

Nya avgifter och sänkt arvode

I vintras informerade Ann-Britt KST om att familjen skulle åka på resa. Då de var borta, droppade det utan förvarning in en räkning på drygt 4000 euro till Anders. De två veckorna som familjen hade på sig att överklaga var förbi, då de återvände från resan.

- Jag ringde till KST och frågade hur de kan skicka en så stor räkning till en person med bara en liten pension - när de dessutom visste att vi inte var hemma. Svaret var: "Vad gör du med din andra post när du är på resa? Öppnar du inte den?"

Det visade sig att alla personer som överfördes från kommunerna till KST skulle börja betala samma avgifter, oberoende om de var i familjevård eller bodde på ett boende. Anders saftiga räkning bestod av måltidsavgifter och uppehälleavgifter för hela år 2021. Det är fråga om avgifter som kan uppbäras enligt lagen, men många kommuner låter bli att göra det. Likabehandling är ett av målen med socialvårdsreformen på Åland.

Följande smäll kom snart. Det gällde avlastning under semestern. Saltviks kommun betalade totalt 112 euro per dygn för en stödperson. Nu har KST meddelat att de betalar 62 euro per dygn. Det har familjen inte godkänt.

- Vi förväntas hitta någon som ställer upp för den summan. Kanske vi måste sluta åka på semester. Det känns som om varken jag eller min son skulle ha något värde. Så ska man inte bli bemött.

Susan Enberg, verksamhetsledare på DUV Åland är orolig över att KST inte beaktar servicetagarnas individuella behov. Jämlikt betyder inte att alla ska få samma sak.

Ann-Britt Allén med sonen Anders och Viveka Lindström med sonen Aron kämpar för att sönerna ska få den service de behöver av KST.

Bristande kommunikation

Susan vill ännu tro att socialvårdsreformen kan föra med sig något gott. Hon förstår att det tar tid innan allt fungerar. Då är det viktigt att KST konstant meddelar familjerna vad som är på gång.

Viveka Lindströms två söner Aron och Kristian Holm bor på ett serviceboende i Mariehamn. Arons avtal om en fritidsassistent gick ut i december.

- Ska det göras ett nytt avtal? Vem ska vi tala med? Inte ett ljud har vi hört av KST. Men räkningar får vi. Vi märkte att matavgiften på pojkarnas boende hade höjts då räkningen kom. Ingen hade berättat om höjningen för oss.

Enligt Viveka borde KST ha skickat ett brev hem till varje familj där det skulle ha stått: Det här är din kontaktperson. Vi kommer att gå igenom era behov och göra upp en ny serviceplan inom x månader. Ta kontakt om ni har frågor.

- Kommunikation, struktur, transparens och framförhållning önskar jag mig av KST!

Text: Henrika Mercadante

Foto: Tinca Björke

Foto: Sofia Jernström

Återgången till vardagen efter pandemin

”Sen när samhället öppnar upp så ska jag...”. ”Så det blir roligt sen när vi igen kan...”. Låter det bekant? Sen, sen och sen. Nu slopas restriktionerna. Sen är nu, men vad gör vi och hur mår vi?

Ann-Sofi ”Fia” Lundström är psykolog i Kårkullas expertteam i västra Nyland. Hon jobbar med omkring 200 servicetagare, både vuxna och barn med intellektuell funktionsnedsättning och deras familjer. Hon beskriver pandemin som en kris eller ett trauma som alla i samhället gått igenom. Att samhället öppnar upp beskriver hon som en ny kris.

- Jag sitter just nu på tåget utan mask och det känns jättekonstigt för mig. Det är konstigt att se andra utan mask och det väcker rädsla.

Osäkerheten är fortfarande stor. Ann Sofi konstaterar att nu, liksom i början av pandemin, är det viktigt att inte avdramatisera allvaret och förneka rädslan. ”Är pandemin över? Kan jag smittas en gång till? Blir jag mycket sjuk om jag smittas?” Frågorna är många och ingen vet svaren på dem. Genom att prata om rädslan

är det lättare att få kontroll över den. Att bli hörd är a och o för att kunna gå vidare.

- Det har varit klokt att vara rädd, men för en del har rädslan blivit på.

Många servicetagare behövde hennes hjälp under pandemin. Det kunde gälla ökad isolering, oro, ångest, sömnsvårigheter, vilsenhet, otålighet och ilska. Hon mötte personer som under pandemin fastnade i en liten bubbla. Ensamheten blev extremt påtaglig. Värst var det för dem som bodde ensamma och som under pandemin valde att inte gå till jobbet eller som miste sina jobb, och som sen stängde in sig i hemmen. Till slut förvreds även dygnsrutinen för en del av dem, och nu behöver de mycket hjälp för att få livet på fötter igen.

Ann-Sofi träffade också ungdomar och flera familjer som beskrev pandemin som en ögonöppnare. Vissa som hade levt ett jättesocialt liv stannade upp och märkte att de trivdes bättre utan så många aktiviteter.

- Vi går inte tillbaka till vardagen före pandemin, utan till en ny vardag och det kommer säkert i början att kännas svårt och jobbigt.

Den som har målat upp en rosaskimrande bild av sitt gamla liv, blir lätt besviken när verkligheten inte alls motsvarar drömmarna.

Pandemin har gjort oss passiva

Utän att vi egentligen märkte när det hände blev vi vana vid att toffla omkring i sjaviga kläder i våra hem. Arbetsdagen blev kortare utan resor. Maten kunde beställas hem till dörren. Vi blev bekväma av oss och kom in i ett annat, lugnare tempo.

Redan att träffa en bekant kan idag kännas utmatande. Att välja kläder och ta sig i väg till jobbet är ansträngande. Fester eller stora möten verkar kanske skrämmande. Allt som tidigare kändes självklart att göra kräver nu mycket mer energi än förut. Ann-Sofi betonar att det är naturligt att man i början är mycket trött då man kommer hem efter en arbetsdag på plats eller från en fest. Det är viktigt att vara snäll mot sig själv och låta anpassningen till ett socialare och aktivare liv ta tid.

Som att flytta hemifrån en gång till

För fullvuxna personer med intellektuell funktionsnedsättning som har bott hemma med sina föräldrar under pandemin, kan flytten tillbaka till det egna hemmet vara en utmaning. Efter att ha fallit in i barnrollen på nytt, gäller det nu att återfå självständigheten. Vardagsrutinerna kan behöva byggas upp på nytt och det kan ta tid innan man återknyter kontakten med sina gamla vänner. Frestelsen att flytta tillbaka hem till föräldrarna och tryggheten kan vara stor.

Det kan behövas stöd och uppmuntran för att hitta tillbaka till det självständiga livet. Då är det bra att bekräfta det som det vuxna barnet gör själv. En möjlighet är att hitta på nya alternativ till vuxensamvaro.

- Föreslå att du kommer och hälsar på barnet, i stället för att barnet kommer hem till dig. Ni kan också gå ut och äta tillsammans eller hitta på något helt nytt att göra tillsammans, utanför barndomshemmet.

Det viktigt att be om hjälp eller stöd med mycket låg tröskel. Att gå med i en grupp och bolla tankar med andra som är i samma situation som du kan vara ett alternativ.

- Redan om tanken att du eller ditt barn kunde behöva stöd uppstår, är det dags att be om hjälp.

Var snäll mot dig själv och låt anpassningen till ett socialare liv ta tid, säger psykologen Ann-Sofi Lundström.

”

Redan om tanken att du eller ditt barn kunde behöva stöd uppstår, är det dags att be om hjälp.

Vi är alla olika. Vissa människor anpassar sig snabbt till förändringar. För andra tar det lång tid. Det är viktigt att respektera allas olika sätt att reagera på att samhället öppnar upp. För en kort tid sedan var fest, teater och resor nästan fula ord. Personer som bröt mot rekommendationerna fick fula blickar och stämpades som individer som inte känner samhällsansvar. Förhoppningsvis behöver inte personer som idag inte vill skaka hand, inte vill kramas och inte vill ta av sig masken få lika arga blickar och kommentarer som de som under pandemin inte tog på sig masken.

Text: Henrika Mercadante

Så här kan vardagen påverkas av den nya lagen

Under våren har förslaget till en ny funktionshindersservicelag skickats på utlåtanderunda. Tanken är att riksdagen ska behandla lagförslaget i höst och att den nya lagen till största delen ska träda i kraft i januari 2023. Utgångspunkten för lagförslaget är bra, men det innehåller flera brister.

I april gav FDUV ett utlåtande om förslaget till en ny funktionshindersservicelag. Det är på tiden att lagstiftningen förnyas och FDUV hoppas på att reformen ros i land under denna regeringsperiod. Men innan lagen kan godkännas av riksdagen måste lagförslagets brister rättas till. I den här artikeln klargör vi vilka förändringar i lagförslaget som oroar oss och vad de kan innebära i praktiken.

Vem får service via lagen?

En av lagens viktigaste paragrafer är tillämpningsområdet, där det definieras vem som får service via lagen. I tillämpningsområdet ingår en bristfällig definition på en person med funktionsnedsättning. För att få service via lagen måste en person uppfylla definitionens samtliga sex kriterier, som bland annat inbegriper en väsentlig nedsättning av funktionsförmågan. Vår uppfattning är att tillämpningsområdet i praktiken kommer att leda till att personer med lindrig intellektuell funktionsnedsättning och personer inom autismspektrumet kan bli utan stöd. Tillämpningsområdet måste korrigeras så att det även omfattar personer med lindriga stödbehov.

Exempel på vad tillämpningsområdet kan innebära i praktiken:

Ellen är 43 år gammal och har en lindrig intellektuell funktionsnedsättning. Hon bor i en egen lägenhet och får några gånger i veckan hjälp av personal med att städa och laga mat. Några gånger i månaden träffar Ellen sin stödperson. Fastän Ellens stödbehov är nödvändigt och

upprepat är det inte så omfattande. Lagförslagets tillämpningsområde kan leda till att Ellens funktionsnedsättning inte anses vara väsentlig. Det här skulle innebära att Ellen inte får service via funktionshindersservicelagen. Alternativet är att Ellen får service via socialvårdslagen, vilket skulle vara en klar försämring i och med att socialvårdslagens tjänster ofta är både avgiftsbelagda och anslagsbundna, det vill säga de erbjuds om det finns tillräckligt pengar.

Resurskravet kvarstår i personlig assistans

Enligt gällande lagstiftning ska en person med funktionsnedsättning ha resurser att definiera assistansens innehåll. I lagförslaget kvarstår resurskravet, men formuleringen har ändrats och tröskeln har sänkts. I stället betonas personens förutsättningar att uttrycka sin vilja, men det utesluter inte det faktum att ett resurskrav kvarstår. FDUV anser att det så kallade resurskravet är diskriminerande och försätter funktionshindergrupper i en ojämlig situation, särskilt personer med intellektuell och liknande funktionsnedsättning.

Exempel på vad resurskravet kan innebära i praktiken:

Emil har intellektuell funktionsnedsättning och autism. Han är 30 år gammal och har stort stödbehov. Emil skulle behöva personlig assistans för mer än 30 timmar i månaden för att få hjälp med olika vardagliga sysslor i hemmet. Men på grund av Emils stora stödbehov, som inbegriper kommunikationssvårigheter, får inte Emil personlig assistans. Eftersom Emil inte anses uppfylla resurskravet kunde han få en service som heter stöd för delaktigheten via den nya paragrafen särskilt stöd. Stöd för delaktigheten ska ges av en yrkesutbildad person inom social- och hälsovården. Men i lagförslaget är det oklart för hur många timmar stödet beviljas och om det finns tillräckligt med personal för att ge det här stödet. Särskilt stöd för delaktigheten börja gälla först år 2025, alltså 2 år efter att lagen börjar gälla. Emil måste alltså vänta två år innan han möjligen kan få servicen.

Oflexibel dagverksamhet

Kraven på vem som får delta i dagverksamhet skärps i lagförslaget. En klar försämring är att det inte skulle vara möjligt att både delta i dag- och arbetsverksamhet.

Exempel på vad detta kan innebära i praktiken:

Amanda har en intellektuell funktionsnedsättning och är 25 år gammal. För att utveckla sina färdigheter på en vanlig arbetsplats deltar hon två gånger i veckan i utlokaliserat arbete i en matbutik. Resten av veckan deltar hon i dagverksamhet. Men enligt lagförslaget skulle Amanda inte ha möjlighet att delta i både dagverksamhet och utlokaliserat arbete. Amanda väljer att delta enbart i dagverksamheten och lämnar bort arbetsverksamheten. Enligt nuvarande lag får Amanda avgiftsfria transporter till dagverksamheten. Enligt lagförslaget måste Amanda betala självriskan för transporten. Eftersom Amanda deltar flera dagar i veckan i dagverksamhet kan självriskavgiften i längden bli för dyr för Amanda.

FDUV hoppas på korrigeringar

Lagförslaget innehåller flera problematiska skrivelser som skulle försämra servicen för personer med intellektuell funktionsnedsättning. FDUV har i sitt utlåtande påtalat de här bristerna och nu hoppas vi på att social- och hälsovårdsministeriet beaktar de här korrigeringsbehoven. Förhoppningsvis har vi snart en ny funktionshindersservicelag som garanterar att personer med funktionsnedsättning får tillräcklig service av god kvalitet enligt individuella behov.

Text: Vanessa Westerlund

Illustrationer: Albert Pinilla

Vad handlar reformen av funktionshindersservicelagen om?

- Specialomsorgslagen och handikappservicelagen ska sammanslås till en ny lag om funktionshindersservice.
- Den gällande lagstiftningen är föråldrad och behöver uppdateras för att vara i enlighet med FN:s funktionshinderkonvention.
- Den nya lagen ska utgå från individuella behov och inte vara diagnosbunden. Ett av lagens syften är att främja lika behandlingen mellan olika funktionshindergrupper.

Ny personal

Karolina Virta har börjat jobba som regional koordinator för Steg för Steg i Österbotten och koordinator i Österbotten för Lärum. Karolina är 26 år och kommer från Kaskö, men bor i Korsholm. Karolina ser fram emot att ordna träffar för våra medlemmar och att lära känna alla aktiva i Österbotten.

Foto: Sofia Jernström

FDUV:s har samlat in över 6000 euro till Ukraina

I april startade FDUV en insamling till familjer med barn, unga och vuxna med intellektuell funktionsnedsättning i Ukraina. Hjälpen fick vi också av Tongåvan på Yle. Resultatet har överträffat våra förväntningar. Vi har redan samlat in 6188,06 euro. Alla pengarna ger vi vid insamlingens slut till den europeiska takorganisationen för personer med intellektuell funktionsnedsättning, Inclusion Europe, som överlåter summan till våra systerföreningar i

Ukraina, som i sin tur hjälper familjerna.

- Tack för ert understöd! Det är fint att märka att människor är engagerade. Kriget i Ukraina väcker mycket känslor och oro i vår målgrupp, säger FDUV:s verksamhetsledare **Lisbeth Hemgård**.

Insamlingen pågår ända till 30.6. Vill du ge ett bidrag? Betala då in en valfri summa via MobilePay till numret 84643 eller direkt till insamlingskontot: FI 26 4055 0011 6719 02.

Ett glatt avbrott i vardagen

Vad är bättre än ett veckoslut då du inte behöver koka mat, det finns roligt program för familjen och du hinner sätta dig ner och utbyta tankar med andra föräldrar som förstår dig, medan någon annan underhåller dina barn? Under ett veckoslut i april var det möjligt på FDUV:s familjeläger vid Suvituuli, utanför Åbo. Sex familjer från Åboland och Nyland deltog.

Medan föräldrarna utbytte tankar och tips fick barnen besöka ett stall, varva ner i ett sinnesrum och att varva upp i en gymnastiksal, där det arrangerades allt från en hinderbana till lättsamma lekar.

”Härligt att se hur alla har haft hjärtat med i allt som ordnats. Barnen har stortrivts.”

”Alla har sina egna problem-svårigheter. Vi är inte ensamma. Man behöver inte vara bäst eller perfekt utan det räcker att vara sig själv.”

”Tar med mig nya verktyg, tankesätt, är mera hoppfull.”

FDUV:s lägerverksamhet 2022

FDUV:s lägerverksamhet har genomgått flera förändringar under de senaste åren.

Under coronasommaren år 2020 arrangerade FDUV inga läger. I stället satsade vi på att erbjuda alternativ sommarverksamhet i enlighet med vad de rådande restriktionerna gav oss möjlighet till. Den alternativa verksamheten utgick ifrån deltagarens egna önskemål. Vi ordnade småträffar med aktiviteter, utfärder och strandliv. Därtill ordnades digitala träffar två gånger i veckan med bland annat högläsning, disco och frågesport.

I fjol, under sommaren år 2021, kunde vi ordna så kallade coronasäkra läger, med färre deltagare och mycket uteaktiviteter. Det var tyvärr många som inte fick en lägerplats och det betydde att många blev besvikna. För att ändå kunna erbjuda dem som ansökt om lägerplats någon form av aktivitet, besökte våra lägerledare olika boenden och ordnade bland annat en sommarfest med sång, dans och musik.

Sommaren år 2021 utvecklade vi vår verksamhet genom att också börja arrangera dagläger. Till vår glädje fick vi nya unga lägerdeltagare som inte hade känt sig mogna för att övernatta. Nu vågade de delta i daglägren.

Antalet läger under sommaren år 2022 är lika många som förr. Vi har utvecklat lägerverksamheten, vilket innebär att lägren inte enbart förverkligas under sommarmånaderna. Under år 2022 har vi arrangerat sportlovläger och veckoslutsläger. Vi kommer också att erbjuda läger under hösten 2022. Vi hoppas att så många som möjligt ska ha möjlighet att delta och få fina lägerupplevelser.

Lättlästa nyheter premierades

Lätta bladet och den finska systertidningen Selkosanomat har i vår fått ta emot två pris. Föreningen Helsingforsregionens journalister delade ut Sallijournalistpriset till de lättlästa tidningarna för deras stora reform av tidningen både på webben och som papperstidning.

Tidskriftsorganisationen Aikakausmedia valde Lätta bladet och finska Selkosanomat till Årets yrkes- och organisationsmedia. I prismotiveringarna poängterar man att tidningarna beaktar läsare som har svårt med språket och att de satsar på bra innehåll som är tillgängligt. Tidningsreformen gjordes i samarbete med yrkeshögskolan Metropolia.

Bilden är tagen efter prisutdelningen den 23.3.2022. Från vänster Tea Siren (Metropolia), Maria Österlund (Lätta bladet), Kaisa Kaatra (Selkosanomat), Petri Kiuttu (Selkosanomat) och Tuomas Aatola (Metropolia).

Vardagen när samhället öppnar upp

Har du längtat efter att allt ska bli som förut när coronapandemin är slut? Är du rädd för att lämna munskyddet hemma och för att bli smittad om du går ut?

Ann-Sofi Lundström är psykolog i Kårkullas expertteam i västra Nyland. Hon berättar att det kan vara lika svårt att vänja sig vid att samhället öppnar upp, som det var när samhället stängde ner.

- Jag sitter just nu på tåget utan munskydd och det känns jättekonstigt för mig. Det är konstigt att se andra utan munskydd och det kan göra en rädd.

Ann-Sofi säger att det är normalt att vara rädd. Många funderar om pandemin är slut

eller om de kan smittas en gång till. Men det är viktigt att tala om rädslan. Det är då man får kontroll över den och då börjar det kännas bättre.

Många har känt sig ensamma under pandemin. En del personer har isolerat sig, blivit oroliga, har haft svårt att sova eller har blivit argare. Andra har tyckt att det har varit skönt att ha mindre program än vanligt.

För den som har flyttat hem till föräldrarna kan det kännas svårt att flytta ut igen. Det är lite som att flytta hemifrån på nytt. Då är det viktigt att få stöd av andra och hjälp med att få vardagen att fungera.

Vi är alla olika

Vissa människor anpassar sig snabbt till förändringar och andra behöver mer tid. Nu är det viktigt att respektera andras sätt att reagera när samhället öppnar upp.

Fråga din kompis om det är okej att kramas. Bli inte arg om din kompis inte vill träffas. När man är ovan vid att träffa andra kan man bli tröttare än vanligt av att umgås, innan man vänjer sig vid det igen. Det kommer också att ta tid innan alla vågar umgås med varandra som förr.

Vi kommer inte att gå tillbaka den vardag som vi var vana vid före pandemin.

- Det är en ny vardag som i början kan kännas rolig, men också svår och jobbig.

Be om hjälp och stöd och prata om allt som känns konstigt eller svårt.

Selfie av psykologen Ann-Sofi Lundström.

Text: Henrika Mercadante
Foto: Sofia Jernström
Selfie: Ann-Sofi Lundström

Foto: Svenska teatern/Cata Portin

Första teaterbesöket på över två år

Glädjen var stor då DUV i Västnyland och Kimitonejden äntligen kunde åka på teaterutfärd till Helsingfors för att se musikalen Mary Poppins. På grund av coronapandemin måste utfärden skjutas upp två gånger.

Åsa Krook från föreningen konstaterar att det kom färre deltagare med till Helsingfors än vanligt. Det var bara hälften så många som det brukar komma med på teatern.

- Ännu är många rädda för att bli smittade, men coronan har också gjort att många har blivit ganska passiva. Att komma med känns jobbigt för dem.

Nanny Sundström berättar att DUV-föreningen nog har ordnat träffar för medlemmar också under pandemin. Träffarna har varit utomhus, ofta för ett boende åt gången.

Hon märker att föreningen har tappat vissa medlemmar under pandemin. Framför allt ser hon att några ungdomar har börjat stanna hemma på boendet. De har kommit in i andra rutiner.

- De har spelat dataspel under pandemin och nu har spelandet blivit en vana. Men vi hoppas att de kommer att komma tillbaka igen.

I början av pandemin tog det tid att vänja sig vid att inte kunna träffa andra som förut. Och nu kommer det att ta tid att våga börja umgås med andra på nytt, nu när det äntligen är möjligt.

Overkligt att få komma ut

I pausen mellan första och andra akten träffar GP de 20 medlemmarna som följt med på utfärden.

Lena Lindqvist sitter med sitt barnbarn Linnea Loskin i famnen. Linneas ögon glittrar när hon blygt viskar att teatern är bra.

Roligt tyckte Linnea det var när Mary Poppins flög med sitt paraply över scenen. Det var inte alls skrämmande att leksakerna fick liv efter att barnen hade behandlat dem ovarsamt. Ändå var den scenen mörk, magisk och ganska kuslig.

Lena tycker att världen känns ny och spännande på något sätt.

- Det är underbart, men samtidigt nästan överkligt att äntligen få komma ut och göra någonting. Att få se andra människor känns fint.

Men visst finns många vanor och rädslan från pandemitiden kvar. Om någon vill skaka hand med Lena drar hon snabbt bort handen och backar. Ännu har hon munskyddet i fickan och handen söker sig ofta automatiskt dit.

Lena säger att hon hela tiden funderar: Borde jag ta på mig munskyddet? Står jag för nära någon just nu? Kan jag sätta mig här?
- Det kommer att ta tid innan jag helt kan slappna av, säger hon.

Text och foto: Henrika Mercadante

Med ryggen mot kameran Gunnar Örnmark, hjälpledare Erin Nylund, ledare Ulla Nyberg-Grünn, Peppe Krook, Åsa Krook och Eddy Krook.

Leif Fagerström längst till vänster, i mitten Sofia "Mocki" Lindeberg, Sara Harvio och Martin Forssten.

Intill mattan som påminner om vikten av säkerhetsavstånd, dukas maten för 20 personer upp på två minimala bord.

Mary Poppins är bäst!

Mattias Riska

Mattias vågar först efter en stund sänka munskyddet för att jag som intervjuar ska kunna höra honom.

Pandemitiden vill han inte alls tala om. Han är helt uppfylld av musikalen.

- Otroligt. Hurja bra!

Jag är imponerad av danserna.

Jag är imponerad av musiken.

Jag är imponerad av jumpandet!

Jag är imponerad av allt!

Mattias ger 12 poäng av 12 åt musikalen.

Enligt honom är allt i musikalen lika bra och alla skådespelare är lika bra.

Men den som spelar Mary Poppins är nog bäst.

Mattias tycker det är bra att få gå på teater för det har han inte gjort på länge.

Hela livet känns bra för honom just nu.

Värst var det att inte få jobba

Isa Moisio

Utanför Svenska Teatern promenerar FDUV:s kontorsbiträde Isa.

Hon är lycklig.

- Jag får börja jobba igen nästa vecka!

Det värsta med coronan har varit att jag inte har kunnat jobba.

Det har varit slött för jag trivs på jobbet.

- Det bästa på jobbet är jobbkompisarna och när jag får koka kaffe och posta brev. Jag längtar efter att få klistra frimärken och skriva etiketter på kuvert.

- Det är roligt med kaffepauser och att få babbla med jobbkompisarna.

- Nu har jag också kunnat shoppa kläder.

Det har man ju inte kunnat göra nästan alls under pandemin.

Jag har köpt en klänning för jag ska gå på bröllop.

Ensam och tråkigt under pandemin

Leif Fagerström

- Vi har inte varit någonstans på många år.
Varje dag har jag bara varit på boendet.
Jag har varit helt för mig själv.
Ingen har fått komma på besök.

- Det har varit så tråkigt.
Samma sak varje dag.
Och det har varit ensamt.
Därför är det så roligt
att vara här på teatern idag!
Jag tycker det är så roligt
att äntligen träffa alla andra.

Fullvuxna vill vara ensamma

Sara Harvio

- Jag har inte haft det tråkigt
under coronatiden.
Jag bor ensam.
Jag har det helt roligt.

Fullvuxna vill bo ensamma.
Jag är fullvuxen.
Jag vill vara ensam.
Och jag klarar mig själv.

Så det har inte varit något problem
att vara ensam, för jag tycker om det.

- Men alltid vill jag ju inte vara ensam.
Så det är bra att vara här på teatern nu.
Det är inte roligt
att bara vara ensam hela tiden.
Men ofta är det bra.

Foto: Svenska teatern/Cata Portin

Man glömmer det tråkiga

Eddy Krook

- Jag har sett Mary Poppins på film.
Det här är nästan precis som filmen.
Nej, det är nog ännu bättre
när det är på riktigt.
Mary Poppins är världens bästa musikal.

Eddy funderar över vad han saknat
under pandemitiden och kommer på en sak:

- Att få vara med i sommarteatern.
Då säger mamma Åsa Krook:
- Men du var ju med i sommarteatern!
Har du glömt det?

Pandemitiden känns långt borta.
Likaså har Eddy glömt att det var
DUV-föreningens spa-kryssning
som han hade saknat mest.
Livet går vidare, varför ska man tänka
på tråkiga tider när allt just nu
känns roligt.

FDUV hjälper familjer i Ukraina

Varje dag skrivs det om kriget i Ukraina i tidningarna och på Facebook. Många ukrainare behöver hjälp. FDUV samlar in pengar till personer med intellektuell funktionsnedsättning i Ukraina.

På tv och i tidningar finns nyheter om strider och sönderskjutna hus. Det är inte lätt att leva i ett land där det är krig.

Många familjer har flytt från städer som bombats till lugnare platser i Ukraina eller andra länder.

Andra familjer bor kvar i sina hem. Lokala organisationer för personer med intellektuell funktionsnedsättning hjälper familjerna att få mat, vatten och nödvändiga basvaror. Till det behöver de pengar.

FDUV samlar just nu in pengar för personer med intellektuell funktionsnedsättning i Ukraina. Många människor har gett pengar till insamlingen. Redan nu har vi fått 6000 euro för att hjälpa familjerna i Ukraina. FDUV tackar alla som har bidragit till insamlingen.

Insamlingen pågår till den 31.6. Då skickar FDUV de insamlade pengarna till den europeiska organisationen Inclusion Europe som har kontakter i Ukraina. Inclusion Europe ger sedan pengarna till FDUV:s systerorganisationer i Ukraina som då kan hjälpa familjerna.

Texter på Facebook

På Facebooksidan för en ukrainsk organisation för familjer med barn, unga och vuxna med en intellektuell funktionsnedsättning berättar familjer om vardagen i krigets Ukraina.

Det här skriver Vitaliks mamma på Facebooksidan i april 2022. Hennes son har en funktionsnedsättning. Det var svårt för Vitalik att vänja sig

vid livet med krig, utan sina vanliga saker och bekanta platser.

- Vi tvingades fly från vårt hem i Kiev. Det är inga strider i vår stad för tillfället, men man kan höra explosioner i närheten, se militärplan och även missiler på himlen.

- Men livet går vidare!
Solen skiner, en ny dag är på väg och det gläds vi åt.

Anastasia är mamma till fyra barn. Hennes äldsta son Sasha har en funktionsnedsättning. Nu har de flytt från Kiev till en lugn by.

- Jag är väldigt tacksam för hjälpen vi fått av olika organisationer, bland annat Inclusion Europe. Nu har vi inga inkomster. Det här är de enda pengarna vi har och därför är hjälpen så viktig för oss.

Många flyktingar från Ukraina

Över 5 miljoner människor har flytt från Ukraina på grund av kriget. Till Finland har det hittills kommit över 20 000 ukrainska flyktingar.

Text: Betty Marschan

STEG FÖR STEG • STEGFÖRSTEG.FI

En lyckad kampanj

Under mars och april månad pågick vår antimobbningsskampanj Säg nej till mobbning. Under kampanjen spred vi information om vad mobbning är och hur man kan motverka mobbning. Vi ordnade diskussionsträffar för våra medlemmar på flera orter och våra erfarenhetstalare hade många uppdrag bland annat i skolor. Du kan läsa mer om hur kampanjen gick på www.framsteg.fi. Kampanjen är slut men vi kommer att fortsätta motverka mobbning!

Ny regional koordinator i Österbotten

Efter att **Annika Martin** fått nytt jobb har vi anställt en ny regional koordinator i Österbotten.

Den nya anställda heter **Karolina Virta** och hon kommer att jobba med både Steg för Steg och Lärum.

Karolina är 26 år och kommer från Kaskö men bor i Korsholm.

Karolina ser fram emot att ordna träffar och lära känna alla aktiva i Österbotten.

Vårjippo är tillbaka

Välkommen på Vårjippo tisdagen den 24 maj. I år ordnas Vårjippo både i Helsingfors och i Vasa.

Våra lokala grupper Hesagänget och KoVa-gänget ordnar Vårjippo tillsammans med SAMS vänverksamhet, DUV i Mellersta Nyland och DUV Vasanejden. Vi kommer att ha roligt program och äta gott tillsammans.

I Helsingfors träffas vi på Cor-huset som är i närheten av DUV-föreningens lokal.

I Vasa träffas vi på Folkhälsanhuset Wasas innergård.

Läs mer om Vårjippo på Steg för Stegs webbplats www.stegforsteg.fi eller Facebooksida [stegforsteginformerar](https://www.facebook.com/stegforsteginformerar).

Utbildningar i Helsingfors, Vasa och Åbo

Under juni månad ordnar vi utbildning för medlemmar i våra lokala grupper.

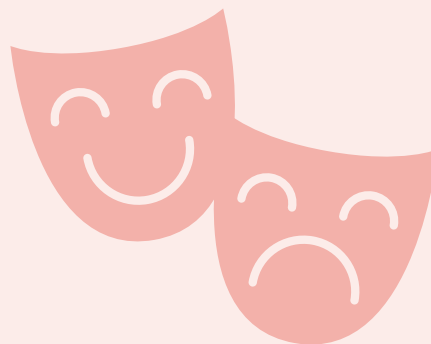
På utbildningen lär vi oss att jobba effektivt i vår förening och i våra lokala grupper.

Utbildningarna kallas föreningskicken. Vi ordnar träffar i Helsingfors, Vasa och Åbo. Välkommen med!

Följ vår webbplats www.stegforsteg.fi för mer information om utbildningen.

DUV I KARLEBYNEJDEN • KARLEBYNEJDEN.DUV.FI

DUVK-teatern ger "Tummelisa" av H.C.Andersen med Regnbågens skådespelare i Kronoby Samlingshus onsdagen den 25 maj kl. 18. Välkomna till en trevlig teaterföreställning. Regi **Thomas Krantz**. Musik **Kenneth Ågren**.

DUV I JAKOBSTADSNEJDEN • JAKOBSTAD.DUV.FI

Hej från Jakobstadsnejden!

Hoppas ni har det bra nu då våren och sommaren smyger sig på!

På årsmötet den 22 mars 2022 valdes en styrelse för föreningen. De flesta fortsätter som förr i styrelsen, med **Ralf Snellman** som ordförande, **Maria Krook** som sekreterare och **Ann-Kristin Snellman** som kassör, plus övriga styrelsemedlemmar. Dessutom har vi två helt nya styrelsemedlemmar, **Anne Mård** och **Karolina Manderbacka**. Välkommen till er båda!

Karolina är ny fritidsledare i föreningen och hon kommer nu att koordinera verksamheten tillsammans med styrelsen. Får se vad vi hittar på! Sommarträff på Assarlid har vi i planerna, men inget datum ännu. Håll utkik på hemsidan, Instagram och Facebook. Sök på DUV i Jakobstadsnejden. Ha det så gott tills vi ses!

DUV I VASANEJDEN • VASANEJDEN.DUV.FI

Skriv in i kalendern redan nu:

Onsdagen den 6 juli klockan 16-20 ordnas en Sommarfest i Fagerö paviljong, tillsammans med DUV i Sydösterbotten. Först äter vi en god buffetmiddag från ett stående bord och sedan dansar vi i paviljongen. Busstransport ordnas från Vasa, med start från stadshuset klockan 14.30. Anmälningar senast 27.6 till vasanejden@duv.fi eller 040 543 4556. Närmare info i medlemsbladet 2/22 eller på hemsidan vasanejden.duv.fi.

På hemsidan under kalendern hittar ni information om de aktiviteter vi ordnar för tillfället, och där syns också eventuella ändringar och annulleringar.

DUV I SYDÖSTERBOTTEN • SYDOSTERBOTTEN.DUV.FI

En hälsning från DUV i Sydösterbotten:

DUV i Sydösterbotten har valt en ny ordförande på årsmötet i vår. Hon heter **Marja Forsén**. Hon är 50 år gammal och bor i Närpes. Marja har jobbat som teckenspråkstolk på företaget Mokoma i 16 år och som frilansande teckenspråkstolk sedan 1994.

Marja känner till DUV-föreningen via sina kunder och så träffar hon DUV-gänget i bowlinghallen. Hennes intressen är bowling, att bada bastu. Marja stickar strumpor och är aktiv i politiken bl.a. i Kårkullas omsorgsnämnd, funktionshinderrådet, i styrelsen i SFP i Närpes och i Kvinnoförbundet i Närpes. Hennes familj består av tre unga vuxna barn och två katter.

Ordförande Marjas son Oskar med flickvän Sara, Marja själv, dotter Emmy och yngste sonen Walter på Folkdräktens Dag ifjol i Närpes.
Foto: Benjamin Nordberg.

Evenemang

Hjärtligt välkomna på Sommardans på Fagerö, onsdagen den 6 juli kl. 16. Vi börjar med middag och efter det blir det dans. Sommardansen ordnas i samarbete med DUV i Vasanejden.

DUV PÅ ÅLAND • DUV.AX

DUV-gänget firade första maj med korvgrillning, fika med nybakade munkar och allsång med Philip o Lasse på lägergården Lottenberg.

Måndagen den 30 Maj kl. 18-20 är du åter välkommen ut till lägergården Lottenberg på friluftskväll, Storskäret 65 i Djurvik. Kom ihåg att klä dig efter

väder och önskar du en båttur ta gärna med lite extra kläder. Har du en egen flytväst får du gärna ta med. Skjutsar till och från Lottenberg ordnar var och en på egen hand. Du som behöver en extra stödperson tar med en vän/personal. Anmälan till friluftskvällen gör du till DUV:s kansli: susan.enberg@duv.ax

DUV I VÄSTRA ÅBOLAND • ABOLAND.DUV.FI

Vårhälsningar från DUV i Västra Åboland!

Vårt DUV-gäng har haft en händelserik vår, med mycket roligt program. Vi har fortsatt med våra bekanta aktiviteter, såsom bowling och fotboll, men vi har också testat på mycket nytt. Vi ordnade en lyckad musikworkshop och en traditionsenlig vårfest.

Under sommaren kommer vi att ta det lite lugnare med verksamheten. Vi planerar att besöka en sommar-teater, och den 27 augusti kommer vi att delta i Åbos pride-festival, för att fira allas lika värde! Håll koll på vår hemsida och på våra sociala medier (@duvaboland på Instagram och DUV i Västra Åboland på Facebook) för mer information om sommarprogrammet. I september kör våra regelbundna aktiviteter i gång igen.

DUV I MELLERSTA NYLAND • MELLERSTANYLAND.DUV.FI

Våren har gått i rekordfart och i slutet på maj pausar klubbarna sin verksamhet och startar igen på hösten. Medlemmar får hem vårt klubbhäfte i slutet på juli. I det kan du läsa om alla våra klubbar och förhoppningsvis hitta någon som passar dig! De här klubbarna har vi haft vårterminen 2022 och alla fortsätter på hösten.

Måndag: Seniorklubb, Konstklubb och Samtalsgrupp för anhöriga

Tisdag: Slöjdklubb, Konstklubb och Dansklubb

Onsdag: Simklubb, Allsång och Öppet hus, Grani

Torsdag: Öppet hus, Parisgränden

Lördag: Jumppa- för barn och motionsklubb för vuxna, Karaoke

Söndag: Bowling

Som du ser har vi klubbar nästan varje dag i veckan! Vill du prova på någon klubb eller undrar du över något så ta kontakt med Muluken Cederborg för mera information: muluken.cederborg@duv.fi

Fritidsverksamheten håller inte en paus. Vi fortsätter med bland annat fritidsverksamhet på boenden i huvudstadsregionen under hela juni och vi arrangerar många roliga evenemang i sommar:

Vårfest 24.5 klockan 17-19.30

Paddling under juni och augusti

Utfärd till Svartholmen 12.6 kl. 10-15

Pinocchio på Finns sommar-teater 21.6 kl. 18.

All shook up på Raseborgs sommar-teater 2.7 kl. 16

Utfärd till Högholmen 13.8 klockan 11-15

Mera ingående information om våra evenemang och om hur man anmäler sig hittar ni i senaste numret av vår medlemstidning DUV Vingen info och på vår webbsida: mellerstanyland.duv.fi

Vi ses!

DUV I VÄSTNYLAND OCH KIMITONEJDEN • VN.DUV.FI

Av förståeliga skäl har verksamheten inom DUV i Västnyland och Kimitonejden varit rätt blygsam. Boendeträffarna har fortsatt och under påsken besöktes Södergårds stall. I Kimito målades granna påskägg. Ett gäng såg också Mary Poppins på Svenska Teatern i Helsingfors.

Sommaren fortsätter i samma stil. Den 12.6 har vi planer på att fira vårt 50-årsjubileum på Ramsbolmen i Ekenäs. Föreningen fyllde 50 år förra året, men då fick vi skjuta fram firandet. Följ oss på sociala medier, där kommer mer information.

Teater Magnitude har också detta år anpassat sin verksamhet, och valt att göra en filmatiserad teateruppsättning. Skådespelarna har alltså själva hittat på sina egna rollfigurer och har varit med och idéat fram händelserna. Filmen, som hittills inte har något namn, kommer att ha premiär på hösten. Mera också om detta, hittas senare på våra sociala medier.

Nu hoppas vi kunna planera för fullt för hösten!
Skön sommar!

Donera en valfri summa
till FDUV:s Ukraina-insamling!

MobilePay 84643
eller banköverföring
FI26 4055 0011 6719 02
(Mottagare FDUV)

Samtliga bidrag överförs till Inclusion Europe,
som i sin tur förmedlar 100 % av bidragen
till de lokala funktionshinderorganisationerna
i Ukraina.